

DZIECI Z DYSFUNKCJĄ NARZĄDU SŁUCHU W PRZEDSZKOLU I SZKOLE

Dorota Chmielewska
PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA
W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

Niedosłuch to pogorszenie zdolności
słyszenia dźwięków.

W zależności od stopnia uszkodzenia narządu słuchu
wyróżnia się niedosłuch lekki, umiarkowany, znaczny,
głęboki oraz głuchotę.

Klasyfikacja Międzynarodowego Biura Audiofonologii (BIAP)

**Ubytek słuchu
w decybelach**

powyżej 20 – 40

powyżej 40 – 70

powyżej 70 – 90

powyżej 90

**Uszkodzenie słuchu
w stopniu**

lekkim

umiarkowanym

znaczny

głębokim

KLASYFIKACJA USZKODZEŃ SŁUCHU w zależności od lokalizacji uszkodzenia

Uszkodzenie słuchu może mieć charakter:

Centralny (uszkodzenie wysokich pięter drogi słuchowej w mózgu)

Obwodowy (uszkodzenie zewnętrznej i środkowej części drogi słuchowej)

Typu przewodzeniowego (uszkodzenie aparatu przewodzącego dźwięki: przewód słuchowy zewnętrzny, błona bębenkowa, kosteczki słuchowe)

Typu odbiorczego (uszkodzenie ucha wewnętrznego – ślimaka, nerwu słuchowego)

Typu mieszanego

Cechy charakterystyczne niedosłuchu *przewodzeniowego*

- dobre rozumienie mowy przez telefon
  - lepsze słyszenie i rozumienie mowy w hałasie niż w ciszy
  - poprawa rozumienia mowy po wzmocnieniu dźwięku (podgłośnienie radia, telewizora)
  - zachowana kontrola własnego głosu
-
-

Cechy charakterystyczne niedosłuchu odbiorczego

- złe rozumienie mowy przy stosunkowo dobrym słyszeniu tonów prostych („słyszę, a nie rozumiem”)
  - znaczne pogorszenie rozumienia mowy w hałasie, przy współistnieniu wielu źródeł dźwięku
  - lepsze słyszenie dźwięków niskich w życiu codziennym
  - nieprzyjemne odczuwanie dźwięków bardzo głośnych w uchu z niedosłuchem
  - różne odczuwanie wysokości tego samego dźwięku w obu uszach
-
-

Jednostronna wada słuchu

- uczeń gorzej słyszy na jedno ucho
  - stopień ubytku może być różny
  - rozwój mowy przebiega zazwyczaj prawidłowo
  - nauka w szkole nie sprawia trudności pod warunkiem uwzględnienia specjalnych potrzeb ucznia
  - prawo oświatowe nie kwalifikuje uczniów z jednostronną wadą słuchu do kształcenia specjalnego
-
-

Stopnie ubytku sluchu i ich konsekwencje dla rozwoju mowy dziecka

Na podstawie poradnika „Mój uczeń nie słyszy” wydanego przez MEN w 2001r.

LEKKI UBYTEK SŁUCHU

21-40dB

Charakterystyczne zaburzenia w rozwoju mowy i odbiorze dźwięków

- nie słyszy mowy cichej i szeptu
- nie słyszy mowy w hałaśliwym otoczeniu
- ma problemy z różnicowaniem głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych
- mogą wystąpić zaburzenia w artykulacji niektórych głosek

Specyficzne trudności szkolne dziecka

- ma trudności z rozumieniem tekstów wypowiedzianych cicho lub szeptem
  - ma problemy ze śledzeniem toku lekcji
  - nie zawsze wie, co należy zrobić; sprawia wrażenie, że ma trudności ze świadomą koncentracją uwagi
  - ma trudności w analizie i syntezie słuchowej słów, co może powodować trudności w nauce pisania i czytania
- popęnia błędy przy pisaniu tekstów ze słuchu, często myli głoski dźwięczne i bezdźwięczne

ŚREDNI UBYTEK SŁUCHU 41-70dB

Charakterystyczne zaburzenia w rozwoju mowy i odbiorze dźwięków

- nie słyszy wypowiedzi z dalszej odległości
- nie korzysta z rozmów prowadzonych w gwałnym pomieszczeniu
- nie nadaża za tokiem dłuższej rozmowy
- nie korzysta z informacji, które są kierowane bezpośrednio do niego
- nie słyszy intonacji wypowiedzi; nie rozumie dużej części audycji radiowych i telewizyjnych, tekstów piosenek, nagrań
- nie rozumie tekstów filmów zagranicznych z dubbingiem
- niewiele korzysta z przedstawień teatralnych (szczególnie lalkowych)
- ma zaburzoną artykulację głosek dźwięcznych, szumiących (sz, ż, cz, dż), syczących (s, z, c, dz), ciszących (ś, ć, ź, dź)
- ma znaczne problemy z analizą i syntezą słuchową
- ma uboższe słownictwo – popełnia błędy gramatyczne w mowie
- ma osłabioną pamięć słuchową

Specyficzne trudności szkolne dziecka

- ma mniejszą wiedzę ogólną
- nie nadaża za tokiem lekcji prowadzonych metodą pogadank i dyskusji
- ma trudności z rozumieniem pytań i poleceń
- ma trudności z właściwą interpretacją wypowiedzi nacechowanych emocjonalnie
- ma trudności z czytaniem i ze zrozumieniem dłuższych tekstów
- ma trudności z przyswajaniem abstrakcyjnych pojęć i nowych terminów
- popęlnia błędy w prawidłowym zapisie wyrazów (myli głoski o podobnym brzmieniu)
- ma problemy z formułowaniem poprawnych gramatycznie wypowiedzi
- popęlnia błędy językowe w wypowiedziach pisemnych
- odpowiada się pisemnie i ustnie w sposób uproszczony, krótko, schematycznie, często nie na temat
- ma trudności z przyswojeniem języka obcego

POWAŻNY UBYTEK SŁUCHU ***71-90dB***

Charakterystyczne zaburzenia w rozwoju mowy i odbiorze dźwięków

- słaby rozwój mowy we wszystkich jej zakresach (leksykalnym, gramatycznym, artykulacyjnym)
- dziecko nie zauważa, nie różnicuje, a w związku z tym nie reaguje adekwatnie na dźwięki z otoczenia
- mowę odbiera głównie na drodze wzrokowo-słuchowej
- nie korzysta z wypowiedzi innych uczniów w klasie
- ma bardzo słabą pamięć słuchową

Specyficzne trudności szkolne dziecka

- ma znacznie ograniczony zasób wiedzy ogólnej, powodujący istotne problemy w opanowaniu wiadomości ze wszystkich przedmiotów nauczania
- ma znacznie ograniczony zasób słownictwa czynnego i biernego
- ma trudności z prawidłowym formułowaniem wypowiedzi pisemnych
- robi bardzo dużo błędów językowych, które sprawiają, że wypowiedzi są niekomunikatywne
- rzadko i niechętnie wypowiada się na lekcji
- mówi niewyraźnie, co powoduje, że jego wypowiedzi mogą być niezrozumiałe

GŁĘBOKI UBYTEK SŁUCHU

91dB i więcej

Charakterystyczne zaburzenia w rozwoju mowy i odbiorze dźwięków

- słaby rozwój mowy we wszystkich jej zakresach: leksykalnym, gramatycznym, artykulacyjnym oraz w zakresie rozumienia mowy
- głos jest często głuchy bądź piskliwy, zdarza się wymowa nosowa
- często zakłócony jest rytm mowy, melodia, akcent i właściwa intonacja
- dziecko mówi bądź zbyt szybko, bądź nadmiernie przeciąga głoski
- mowę odbiera głównie na drodze wzrokowej

Specyficzne trudności szkolne dziecka

- ma trudności z komunikowaniem się, często nie jest rozumiany przez otoczenie
- z trudem nawiązuje kontakty społeczne
- ma bardzo ograniczoną wiedzę, ponieważ korzysta tylko z zapisu graficznego i odczytywania mowy z ust
- ma tendencje do mechanicznego uczenia się na pamięć bez rozumienia treści
- odpowiada na pytania, odtwarzając wyuczone fragmenty

CO JEST NAJISTOTNIEJSZE W POMAGANIU UCZNIOWI?

- wczesne wykrywanie zaburzeń
    - współpraca z rodzicami
  - interdyscyplinarność w pomaganiu
  - organizowanie jak najszerszej oferty pomocy na terenie przedszkola
    - dbanie o rozwój społeczny
  - dostosowanie warunków i metod pracy na zajęciach
-
-